

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XLII. Vigesima secunda morborum caussa, vt probentur homines,
diligáutne Deum, an ad remedia illicita confugiant?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

CAPVT XLII.

Vigesima secunda morborum caussa, ut probentur homines, diligantne DEVM, an ad remedia illicita confugiant?

I.

Deuter. 13. 1.

Prouidè simul & paternè olim DEVS commonuit Israëlitas, his verbis: Si surrexerit in medio tui propheta, aut qui somnium vidisse se dicat, & prædixerit signum atque portentum, & euenerit, quod locutus est, & dixerit tibi: Eamus, & sequamur deos alienos, quos ignoras, & seruiamus eis: non audies verba Propbeta illius, aut somniatoris: quia tentat vos Dominus DEVS vester, ut palàm fiat, utrùm diligatis eum, an non, in toto corde, & in tota anima vestra. Hæc monitio ægrotis etiam atque etiam est inculcanda. Sæpe orant, ut sanentur; & quia illis id non prodest, non exaudiuntur: sæpe neque alijs à nobis commemoratis spiritualibus remedijs iuuantur, postquam naturalia omnia in casum adhibuerunt. Imitantur ergo illam insanientis artem, & dicunt:

Virgil. 4.
Æneid.II.
S. Augustin.
lib. 2. de do-
ctrin. Chri-
stian cap. 10.

Flectere si nequeo superos, Acheronta monebo.

Esse tales, & esse superstitiosos, & malè agere, docet egregiè S. Augustinus his verbis: Superstitiosum est, quicquid institutum est ab hominibus, ad faciendam, & colendam idola pertinens, vel ad colendam, sicut DEVM, Creaturam, partemue vllam Creatura, vel ad consultationes, & pacta quedam significationum cum demonibus placita atque fœderata, qualia sunt molimina Magicarum artium, qua quidem commemorare potius, quàm docere assolent Poëta. Ex quo genere sunt, sed quasi licentiore vanitate, Aruspicum & Augurum libri. Ad hoc genus pertinent omnis etiam ligatura, atque remedia, qua Medicorum quoque disciplina condemnat, siue in præcantationibus, siue in quibusdam notis, quas characteres vocant siue quibusdam rebus suspendendis atque ligandis, vel etiam saltandis quodammodo, non ad temperationem corporum sed ad quasdam significationes, aut occultas, aut etiam manifestas: qua mitiore nomine Physicam vocant, ut non quasi superstitiose implicare, sed naturam prodesse videantur: sicut sunt in aures in summo aurium singularum, aut de struthionum osibus ansula in digitis, aut cum tibi dicitur singultienti, ut dexteram

MANU

manu sinistrum pollicem teneas. His adjungunt millia inanissimarum observationum. si membrum aliquod salierit, si junctim ambulantis amicis, lupus, aut canis, aut puer medius interuenerit. Denique quid est, in quo anicula, ut scire aliquid videantur, non excogitent supersticiosam aliquam medicinam? Ita insaniunt, ut omnes sanando, sanent nullum.

S. Augustino assonat S. Chrysoftomus, qui insuper & modum exaggerat eorum, qui Dei nomen admiscunt, quo decipiunt quorundam simplicitate. Ita enim talibus remedijs utentem alloquitur: *Non ligaturas verò tantum, sed etiam excantamenta tibi conducis, vetulas ebrias, & titubantes in domum agens. Nec confunderis, nec erubescis, post tantam ad hec trepidans disciplinam: & quod grauius est, errore, quando hac admonemus, & dissuademus, putantes se excusari, dicunt: quòd Christiana est mulier hac excantans, & nihil aliud loquitur, quàm DEI nomen. Propterea namq; magis ipsam odi & auersare, quòd DEI nomine ad contumeliam utitur: quòd se dicens esse Christianam, gentilium opera facit. Etenim & demones Dei nomen fatebantur, sed tamen erant demones, & ita Christo dicebant: Nonimus te, quoniam es Sanctus DEI, & tamen ipsos increpauit, & eiecit. Quare non idcirco remedium aliquod sanctum est, quia sancta admiscuntur, sed quia sanctè vsurpatur. Immo tantò maius flagitium est, si sacra sacrilegijs profanentur. Quid enim indignius, quàm ut crux, nomen DEI, ipsum corpus Christi, ad perniciem animarum adhibeatur, & diuina bonitas cogatur seruire malitiæ atque artibus diabolorum?*

Itaque hi tales, qui eiusmodi remedia vel quærunt, vel admittunt, alijs remedijs indigent, ne ad illicita remedia anhelent. Quorum primum est, valde hoc peccatum Deo displicere quod & tam seuerè prohibuit. *Non declinetis, inquit, ad magos, Leuit. 19. 31. nec ab ariolis aliquid sciscitemini, ut polluamini per eos. Ego Dominus Deus vester.* Et alibi, vbi eadem, repetit, ait Scriptura: *Omnia hæc abominatur Dominus. Quæ sæpius repetit, S. Paulus, Deuter. 18. 10. Nolite locum dare diabolo, ait: & rursum: Nolo vos socios fieri demonum. Dant autem locum diabolo, & socij fiunt demoniorum. S. Chrysoft. orat 5 aduers. Iudæos.* Dant autem locum diabolo, & socij fiunt demoniorum. S. Chrysoft. orat 5 aduers. Iudæos. *Si aliquo morbo cõtatur illico resiliens à Domino, ait aureum os, ad da-*

III.
S. Chrysoft.
hom. 21. ad
pop.

IV.

470 Cap. XLII. Vigesima secunda morb. caus. hominum probatio.
mones accurras, quam tandem veniam consequeris? quo pacto illum
valebis deuo tibi propitium reddere? Quin potius nec alius quisquam
pro te deprecari poterit, etiamsi tantum valeat auctoritate apud
Deum, quantum Moyses. Non est, inquam, quisquam, qui hoc face-
re poterit. Non audis, quid Deus loquatur ad Ieremiam de Iudeis?
Ne depreceris pro populo isto, quoniam si surrexerit Moyses & Samuel,
non exaudiam illos, adeo sunt peccata omnem remissionem superantia,
quaque nullam recipiant excusationem. Itaque, ne tantam in nos pro-
uocemus iram, etiamsi videantur aliqui febrem incantamentis seda-
re: non enim vere sedant, tamen aliam in conscientiam inducunt fe-
brem, ratione ac conscientia quotidie flagellante, & dicente: Impio fe-
cisti, iniquitatem perpetrasti, violasti foedus cum CHRISTO istam, ob
paululum bona valetudinis pietatem deseruisti. Num tu solus has pas-
sus es? an non alij multo, quam tu, acerbiora passi sunt? Attamen
nullus illorum tale quid ausus, tu vero mollis ac dissolutus animam
tuam (demoni) oppignorasti. Quomodo excusaberis Christo? quo-
modo illum implorabis precibus? qua conscientia posthac ingredieris
Ecclesiam? quibus oculis videbis Sacerdotem? qua manu sacram-
ta attinges mensam? quibus auribus audies Scripturas, qua illic legun-
tur? Quum his stimulis quotidie ratio te punget, urgebitque, cum
conscientia flagellabit, rursus ipse dices: Qua haec est sanitas, quum
intus tam multas habeam cogitationes accusatimas? Haec D. Chryso-
stomus, pro primo remedio.

V.
Leuit. 20. 6.

4. Reg. 1. 2.

Secundum est remedium, quod non irascatur tantum, sed
etiam minetur, & puniat tales Deus. Anima, qua declinauerit
ad magos, & ariolos, & fornicata fuerit cum eis, ponam faciem meam
contra eam, & interficiam eam de medio populi sui. Si quis exem-
plum huius desiderat, clarum habetur illud in historia regum.
Cecidit Ochozias per cancellos coenaculi sui, quod habebat in Samaria,
& agrotauit: misitque nuntios, dicens ad eos: Ite, consulite Beelzebub
deum Accaron, utrum viuere queam de infirmitate mea hac. Ange-
lus autem Domini locutus est ad Eliam Thesbiten, dicens: Surge, &
ascende in occursum nuntiorum regis Samaria, & dices ad eos: Num-
quid non est Deus in Israel, ut eatis ad consulendum Beelzebub deum
Accaron? Quam ob rem haec dicit Dominus: De lectulo super quem
ascendisti, non descendes, sed morte morieris. Consimile quid con-
tingisse,

tigisse, narrat B. Gregorius Turonicus, cum puero ægro, qui hariolo traditus fuit, ut ab eo sanaretur. Sed malè cessit remedium malum. Hariolus enim per incantationes, & ligaturas, non vitæ eum, aut sanitati restituit, sed Libitinæ victimavit. Ut autem nox ipsa diem commendaret, & Sanctorum opera, juxta Belial, magis clarescerent, tradit idem author, alium eadem lue laborantem, pulueribus è S. Martini sepulchro sumptis, sanitati restitutum. Ad Sanctos ergo & sancta, ad Deum verum, non ad Deum Accaron, egrotis est confugiendum; ut morbi pietatis sint causa, non occasio impietatis.

Non audisti quid dicat Scriptura? ait S. Chrysostr. Fili, si accedis serviturus Domino, prepara animam tuam ad tentationem: dirige cor tuum, & perdura in morbo ac paupertate: in illo fidens esto. Sicut in igne probatur aurum, sic homo probatur in camino deiectionis. Si tu famulum flagris cecideris, & ille triginta aut quinquaginta plagis acceptis, illico pronocet ad libertatem, aut deserat tuum dominum, & ad alios se conferat, qui te oderint, eosq; in te concitet: dic mihi num is abs te veniam impetraturus sit? an quisquam pro illo poterit esse patronus? nequaquam. cur ita tandem? quoniam officium est heri, punire talem famulum. Non ob id tantum, verum etiam ob hoc; quod si fugiendum erat, non ad hostes & osores domini prioris oportebat fugere, sed ad amicos & cognatos. Proinde tu quoque, si videris te puniri a Deo, ne profugas ad inimicos Iudeos, ne magis etiam illos in te pronoces, sed ad amicos illius Martyres, ac Sanctos, qui illi placuerunt, quiq; multam apud illum habent auctoritatem. Sed quid loquor de famulis & heris? Filius non poterit hoc facere, nec abnegare cognationem, quam habet cum patre. Nam & nature leges, & leges ab hominibus instituta sic prescribunt: etiamsi flagris cedat pater, si à mensa depellat, si adibus exigat, si quocumque modo puniat: jubent omnia fortiter perpeti, nec ullam illi veniam concedunt, ni paruerit, pertuleritq;. Etiamsi filius casus innumeras querimonias deplorans proferat, hæc verba audit ab omnibus: Pater est, qui cecidit, ac Dominus, habetque potestatem in te quod vult faciendi, & oportet omnia placidè ferre. Ergo famuli quidem ferunt dominos, filij parentes, frequenter & præter æquum punientes: tu verò non sustines Deum te corripientem? qui plus habet in te juris, ut pote vere Dominus, qui plus

S. Gregor.
Turon. lib. 21
de glor. Mar-
tyr. c. 45,

VI.

S. Chrysostr.
orat. 5. contra
Iudeos.

VII.

Max. Taur.
hom. 4. de
rent. Chriſti.
Leo ſerm. 19.
de Paſſion.
Dom. S. Au-
guſt. 8. de ci-
uit. c. 24.
S. Thom. 2. 2.
q. 95. art. 4.
Euthym. in
c. 1. Marci.

S. Cyprian.
de idol. vani-
tate. Suprà à
nobis cap. 19.
ſ. 1 & 2. ci-
tatus.

Tertium remedium eſt, expendere, quis ſit Author ſuper-
ſtitioſorum remediorum? Nempe ſpiritus malus, qui eſt juratus
generis humani hoſtis. Dona hoſtium non ſunt dona, vt vetus
docet verbum. Sed huius hoſtis maximè, omnia beneficia ſunt
maleficia. *Diaboli verba*, ait Maximus Taurinensis, *eſſe ſolent non
religionis verba, ſed fraudes: Et beneficia eius omnibus ſunt nocentiora
vulneribus*, inquit Leo. Et S. Auguſtinus: *Dum beneficia preſtat,
magis nocet, & veneno incantationum mel interdum nominis Chriſti,
falſiſq; vera admiscet, vt homines aſſuefaciat illi credere, cum quadam
nonnumquam ab ipſo vera prolata deprehendunt.* Addit S. Thomas,
vt ita perducatur in aliquid humana ſaluti nocuum; nec nocuum tan-
tùm animæ, ſed etiam corporis ſanitati. Sic homines perdit,
teſte Euthymio, *huiusmodi quaſi eſca inſcator.* Nihil igitur auxiliij,
exitij multum ab hoc hoſte debet expectari. Porrò hunc hoſtem
eſſe authorem remediorum ſuperſtitioſorum, & cur ea promit-
tat, non obſcurè teſtatur D. Cyprianus, ſuprà à nobis citatus, in
quinta morborum cauſa. Nam & per ſe ipſum, in corpora ho-
minum ingreſſus, torquet miſeros mortales; non ſecus atque ex
idolis, & ſtatuſ deorum, ſtolidum vulgus decipit: &, per vene-
ficos miniſtrosq; morborum & tormentorum genus omne
diſſeminat, quibus creaturæ Dei, ratione præditæ crucientur.
Sic odij ſui ſitiam explere conatur. Sic perditus perdere cogitat,
Sic veritatem opprimit, & ipſe diuinitatis opinionem affectat;
dum per ſtatuſ vaticinatur, & dolores membrorum, quos ipſe
infert, quando vult mitigat. Sic damnationem ſolatur, dum
pœnarum ſocios efficit. Sic innumeros decipit. Miriſſima & le-
uitas, & vanitas eſt, credere patri mendaciorum.

VIII.

Marc. ult. 17.

Quod facit magiſter, etiam diſcipuli imitantur: vt in fal-
ſam ſectam homines inducant, falſa miracula promittunt. Lege-
runt illa Saluatoris: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequen-
tur: In nomine meo dæmonia eijcient.* Vt ergo errores ſuos confir-
marent, tentarunt & ipſi dæmones ex hominibus pellere. Sed
malè ceſſit conatus malus. Anno 1545. Lutherus voluit eij-
cere dæmonem, ſed dæmon illum in maximas anguſtias, atque
ad

ad alui profluuium redegit, vt testatur tunc maximus eius Sectator Staphylus, & post eum Lindanus alijque. Nimirum meruit impurus exorzista à spiritu immundo contaminari. Neque se-
 cus parochus Lutherano (quem dæmon contempfit & afflixit, à Franciscano facile eiectus) euenisse anno 1582. Birgellis; atque æquè frustra Anno 1583. Augustæ Vindelicorum in illo laboratum à pluribus Ministris Confessionis Augustanæ (quem Doctor Simon Pastor Catholicus expulit) narrat Bredenbachius. Vt autem etiam Caluini virtutem in dæmonibus abigendis mundus agnosceret, Anno 1566. ex ore energumænæ Landunenensis, tota Gallia, ac toto orbe Christiano celebratissimæ, Dæmon Caluinianos irridens clamabat cunctis audientibus, *nihil sibi, ab illis metuendum, quoniam amici essent, & fœderati.* Sicut testantur acta Gallice scripta, summa fide, & Fæus in Energumeno, seu Alexicaco. Quo successu viuam à mortuis conatus sit reuocare Caluinus, constat. Igitur verè de hæreticis affirmare licet, quod Tertullianus dixit, *vt de viuis mortuos fecerunt, ita eos, in hominum corpora dæmones immisisse; cùm Catholici hos eiecerint, & de mortuis viuos reddiderint.*

Quartum remedium itaque est, vt ab hoste & hostilibus remedijs abhorreamus, atque ad Deum Diuosque recurrentes dicamus: *Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus: Deus meus adiutor meus, & sperabo in eum.* Neque satis est, ab hoste, sed etiam ab omnibus, quæ hostis sunt, vel fuerunt, abhorrere. Etiam *musca morientes perdunt suauitatem vnguenti.* Quod docuit B. Glyceria martyr, è cuius corporeis exuvijs, vnguentum suauissimum, & omnibus morbis saluberrimum fluere solebat. Aliquando Episcopus Perinthi inscianter argenteum vasculum emit, quod antè magicis ministerijs fuerat adhibitum. Quod vbi factum, statim desijt sacri fluor vnguenti. Aded non conuenit inter cælum & orcum. *Quare noua,* vt scribit Nicephorus, *perculsus Antistes ad preces confugit, diuinoq; impulsus Spiritu vas nouum amouit, & antiquum reposuit, ac protinus vnguentum, sicut prius, scaturire cœpit. Quocirca rem diligentius inquirens, comperit, vas illud nefandis rebus seruasse. Quod simul atq; ad aures Imperatoris peruenit, habita questione, tanti criminis reum,*

O o o

uti

Staphyl. in absoluta respons. contr. Smidel. Lindan. in Dubitatio dial. 3. c. 1. Bredenbach. lib. 7. Collat. c. 40. Bredenbach. lib. 7. collat. cap. 42. & 43. Vide Delr. lib. 3. diiq. p. 1. q. 7. sect. 1.

Tertull. lib. de Præscript. cap. 30.

IX.

Psal. 17. 3:

Eccles. 10. 1.

Niceph. l. 18. hist. cap. 52.

Guilielm.
Abb Bonz-
uallis in vita
S. Bernard.
apud Sur.
10. Auguſt.

vti par erat, ſupplicio affici juſſit. Vſque adeò & Imperatores in terris, & Diui in cælis à rebus magicis abhorruerunt. De D. Bernardo dicitur in vita eius: *Cùm Bernardus adhuc puerulus graui capitis dolore vexatus in lectulum decidiffet, & mulier quadam dolorem carminibus mitigatura ad eum acceſſiffet, ille acri indignatione commotus, incantatricem clamoribus à ſe repulit, abegitq;: & impetu quodam Spiritûs è lecto exiliens, mox diuinitus ab omni dolore ſe liberatum agnoſcit.* Nimirum meretur Numinis auxilium, qui dæmonis ſpernit obſequium. Malè Deo adhæret, quem quiuis ventus ab eo auellit, & ad hoſtem Dei poteſt impellere.

X.

S. Chryſoſt.
in epilt ad
Coloſſ. hom.
10.

Fortiùs Dauid, fortiùs alij ægroti cum Conditote ſuo fuerunt coniuncti, quos nulla ſolicitudo, nullus dolor potuit à charitate Domini ſui ſeparare, & ad deos alienos inuocandos tranſferre. *Dauid rex, inquit S. Chryſoſtomus, diligebat filiolum agrorum, & in ſacco quidem, & cinere jacebat: verùm neq; diuinos, neq; incantatores adduxit; quamquam tum tales eſſent, id quod in hiſtoria Saulis liquet. Sed Deo ſupplicauit. Vt vt diligas filium, non tantum diliges, quantum ille tum diligebat. Et in oratione aduerſus Iudæos: Ille 38. annis detentus fuerat inſirmitate ſua, ſingulis annis currebat ad piſcinam, & ſingulo quoque anno repellatur, nec aſſequebatur ſanctatem, in perpetua paralyſi manens. Nec tamen conſugit ad diuinos, non adijt incantatores, aut proſilyt ad eos, qui per applicaturas promittunt ſanctatem, ſed exſpectauit diuinam opem, eaq; tandem admirandam quamdam, & inauditam ſanctatem adeptus eſt. Lazarus autem cum fame, cum morbo, cum ſolitudine. per omnem vitam colluctatus eſt. non triginta & octo annos verſatus in his, ſed per omne vite tempus. Sic igitur & exſpirauit in diuitis veſtibulo jaccens, contemptus, irriſus, eſuriens, canibus pabulum obiectus. Sic autem illius corpus debilitatum erat, vt nec canes irruentes, vlceraq; illius lingentes, poſſet abigere. Haud tamen querebat incantationem, non petala circumligauit, non expertus eſt impoſturas, non veneficos ad ſe vocauit, nec aliud quidquam vetitarum artium tentauit, ſed prius habuit illis immori malis, quàm vlla parte deſerere pietatem. Quam igitur veniam nos impetrabimus, qui, cùm illi in tantis malis perdurarint, ob febriculam, aut leue vulnus procurrimus ad ſynagogas Iudaicas, veneficos, & impoſtores in ades noſtras acceſſimus?*

Adeò

Adeò constanter nonnulli in Dei cultu atque amore perseuerarunt, vt etiam, quando licitis, & verò etiam sanctis remedijs, vel à se, vel ab alijs charissimis amicis morbum excutere potuissent, tamen id facere nollent, si maius aliquod animæ lucrum inde sperarent. Nam alij, per morbos, à peccatis præferantur; alij gratiam & gloriam augent; alij pro peccatis satisfaciunt, & Purgatorium extinguunt; omnes in infirmitate patientes, Christo conformes fiunt, qui nostros languores ita tulit, vt à Propheta *vir dolorum* appelletur. Feci iam aliàs mentionem de S. Petro, quem S. Marcellus in vita eius testatur, etiam propriam filiam S. Petronellam febrì æstuantem sanare noluisse, quòd id faceret ad virginitatem conseruandam. Itaque gratia diuina fuit, eam ad breue tempus sanatam, in morbum recidisse. Quem admodum etiam illi, de quo in vita S. Thomæ Cantuariensis legitur, illum valetudinis impetrandæ causa sepulchrum Archiepiscopi adiisse, voti que compotem factum: Deinde dubitare cœpisse secum, num sanitas æquè, ac prior morbus, ad animæ salutem proficua foret. Quæ de causa idem ad S. Thomæ sepulchrum reuersus, martyrem rogauit, si sanitas non prodesset, in morbum vt pristinum relaberetur. Quod etiam impetrauit, vt corpore malè affecto, spiritus saluus fieret. *In monte Nitria fuit vir admirabilis, qui vocabatur Benjamin, qui rectè, & ex virtute vitam egit annis octoginta. Qui cum summè virtutem exercuisset, dignatus fuit gratia curationum, adeò vt cuiuscumque manu imposuisset, aut quod benedixerat oleum dedisset, qui laborabat, liberaretur ab omni ægritudine. Hic, qui tanta gratia dignus fuit habitus, octo mensibus ante obitum fuit hydropicus, & eius corpus vsque adeò intumuit, vt propter dolores inueniretur alius Iob, nostri temporis. Cum nos autem assumpsisset Episcopus Dioscorus, qui tuuc erat Presbyter montis Nitria, me, inquam, & beatum Euagrium, dicit nobis: Adeste, videte nouum Iob, qui in tanto corporis morbo, & tanto tumore immensam habet patientiam cum gratiarum actione. Accedentes ergo vidimus tantam molem eius corporis, vt paruum eius digitum non possemus completi digitis duarum manuum. Cum autem morbi grauitatem non possemus fixis oculis intueri, nostros oculos auertebamus. Tum dicit nobis beatus ille Benjamin: Orate filij, ne meus internus homo*

Ooo a

XI.

Isa 53. 3.

Heribert.
Rosveid. l. 8.
de vit. PP. ex
hist. Laufiac.
cap. 13.

fit hydropicus. hoc enim corpus, neque cum bene se haberet, mihi quidquam profuit, neque cum male, me laesit. Illis ergo octo mensibus facta est illi sella latissima, in qua sedebat assidue, ut qui non posset in lecto accumbere; propter ea, quae sunt corpori necessaria. Cum autem laboraret hoc morbo immedicabili, medebatur alijs, qui tenebantur quibusdam agritudinibus. Necessarium itaque duxi, morbum huius Sancti exponere, ne nobis alienum videatur, si viris justis aliquis casus accidat. Egregio ergo illo viro mortuo, sublatum est limen ostij & postes, ut posset corpus efferi ex cella. Tanta erat moles corporis beati & incliti Patris Benjamin.

XII.

Quantum hi tales bonum in morbis esse crediderunt, qui non solum nulla contra eos remedia à dæmone, sed ne à Deo quidem petière? immò cum S. Romito doluerunt, quòd non dolerent, more consueto; aut etiam, tamquam pro maximo beneficio, gratias egerunt? Plus dico, qui, tamquam inter delicias, & velut cygni, morti proximi, latissimè cecinerunt? In Homilijs quoque Euangelij iam narrasse me memini, ait S. Gregorius, quòd in ea porticu, quae euntibus ad Ecclesiam beati Clementis est peruia, fuit quidam Seruulus nomine, cuius te quoque non ambigo meminisse: qui quidem pauper rebus, sed meritù diues erat, quem longa agritudo dissoluerat. Nam ex quo illum scire potuimus, usque ad finem vita paralyticus jacebat. Quid dicam, quia stare non poterat, qui numquàm in lecto surgere, vel ad sedendum, valebat, numquam manum suam ad os ducere, numquam potuit se in latus aliud declinare? Huic ad seruiendum mater cum fratre aderat, & quidquid ex elemosyna potuisset accipere, hoc eorum manibus pauperibus erogabat. Nequaquàm litteras nouerat, sed Scriptura sacra sibi met codices emerat, & Religiosos quosque in hospitalitatem suscipiens, hos coram se studiosè legere faciebat. Factum est, ut juxta modum suum plenè sacram Scripturam disceret, cum, sicut dixi, litteras funditus ignoraret. Studebat semper in dolore gratias agere, hymnis DEO & laudibus diebus ac noctibus vacare. Sed cum iam tempus esset, ut tanta eius patientia remunerari debuisset, membrorum dolor ad vitalia redijt. Cumq; iam se morti proximum agnouisset, peregrinos viros, atque in hospitalitatem susceptos admonuit, ut surgerent, & cum eo psalmos pro expectatione sui exitus decantarent. Cumq; cum eis & ipse moriens psalleret,

S. Gregor.
lib. 4. dial.
cap. 14.

ret, voces psallentium repente compescuit, cum terrore magni clamoris, dicens: Tacete. Numquid non auditis, quanta laudes resonent in celo? & dum ad easdem laudes, quas intus audierat, aurem cordis intenderet, sancta illa anima carne soluta est. Quam scilicet exeunte, tanta illic fragrantia odoris aspersa est, ut omnes, qui illic aderant, inestimabili suauitate replerentur: ut per hoc patenter cognoscerent, quod eas laudes in celo suscepissent. Cui rei monachus noster interfuit, qui nunc usque viuit, & cum magno fletu attestari solet: quia, quoadusque corpus eius sepultura traderent, ab eorum naribus odoris illius fragrantia non recessit.

Hic odor etiam ad nos peruenire debet, ut morbos discamus patienter tolerare, nec ad illicita remedia nos conuertamus. Tunc etiam cum magno gaudio meritoque apud DEVM, & gratulatione piorum hominum, victoriam ex hoste reportantes, mortem expectabimus. Ad hoc nos exhortatur aureum os, his verbis: *Quod si perduraueris paulisper, eos, qui vel incantationem aliquam canere voluerint, vel applicationes aliquas adhibere corpori, multa etiam cum contumelia tuis ex adibus eiecero, protinus ab ipsa conscientia refrigerationem acceperis. Etiam si millies exurat febris, anima tua quouis liquore, quauis irroratione meliorem, utilioremq; mitigationem adducet. Quemadmodum enim postquam receperis incantationem, sanusq; factus fueris, miseris affectus es ijs, qui febre laborant dum tecum reputas peccati magnitudinem: sic nunc quoque etiam si febriciteris, innumeratq; patiaris mala, repulsis impijs illis, quouis sano melius affectus eris animo, gestiente pra gaudio conscientia, ac laudante te, probanteq; ac dicente, euge euge, heus homo, CHRISTI seruus, fidelis vir, athleta pietatis, qui malueris molestijs immori, quam deserere tuam pietatem proximo secundum Martyres loco stabis illa die. Quemadmodum enim Martyres praoptarunt cadi flagris, torquerique, ut ad honorem peruenirent; ita tu quoque hodie praoptasti flagellari, torqueriq; a febre, ne abyceres pietatem. Nam etsi te non auferat haec febris, alia prorsus auferet, & si nunc non moriamur, postea moriemur. Et mox post. Cum eiecero incantationes multa cum contumelia ex adibus tuis omnes hoc audito collaudabunt, mirabuntur, & inter se dicent: Ille agrotans plurimis hortantibus, incantantibus, consulentibus, ut magicis quibusdam incantamentis uteretur,*

XIII.

S. Chrysof.
orat. 5. aduers.
Iudaeos.

478 Cap. XLIII. Veram Philosophiam esse, meditationem mortis, non assensit, sed respondit: Satius est hoc pacto mori, quam deserere pietatem. Ad hac consequentur multi plausus ab his, qui audierint, cum his stupentibus, Deumq; glorificantibus. Hoc quot statuis erit tibi honorabilius? quot imaginibus magnificentius? quanto honore insignius? omnes laudabunt, omnes tuam felicitatem predicabunt, omnes te coronam dignum judicabunt. Præterea ipsi quoque meliores fient, ac vicissim tuum exemplum amulabuntur, imitabunturq; fortitudinem, & si quis alius tale quippiam fecerit, tu mercedem feres, qui exempli fueris auctor. Neque tantum consequentur laudes recte factorum, verum etiam celerrima morbi leuatio, quum ipsa tua præclara voluntate conciliante tibi DEVM ad maiorem beneuolentiam, tuis Sanctis omnibus gratulantibus, tum promptitudini atq; ex intimo corde pro te preces fundentibus. Quod si hic talia sunt præmia fortitudinis huius, cogita quantas illic recipies coronas, cum Angelis omnibus presentibus, omnibus Archangelis, CHRISTVS adueniens prehensa manu tua in medium illud theatrum te produxerit, cunctisq; audientibus dixerit: Hic homo, cum aliquando febre correptus esset, multis exhortantibus, ut à morbo liberaretur, propter Nomen meum, ac reuerentiam, quam habet erga me, ne quid offenderet meam bonitatem, omnes, qui pollicebantur ipsi, damnatarum artium præsidio, sanitatem, repulit cumq; ignominia rejecit, ac præoptauit potius emori, quam meam deserere amicitiam. Hactenus ille. Nos ad mortem transeamus, quæ, ut peccatoribus ex merito est pessima, ita Sanctis omnino contingit pretiosa.

Psal. 33. 22.
Psal. 115. 35.

C A P V T XLIII.

Afiduam mortis meditationem veram Philosophiam esse.

I,

Vanta Numinis æquitate, mortis sententiam acceperit, atque etiam executionem expectet homo, tam ex natura illius, quam ex culpa, à nobis demonstratum est, cum de causis morborum ageremus. Iacta est alea. Deliquimus, moriendum est. *Statutum est hominibus semel mori. Omnes una manet nox.*

Hebr. 9. 27.

Horat. 1.
e arm. 28.
Lucan. lib. 9.

Et calcanda semel via lethi.

Nullum sana caput Proserpina fugit. Et, ut alius Poëta ait: pauide fortisq;